

KENNISBANK 2012

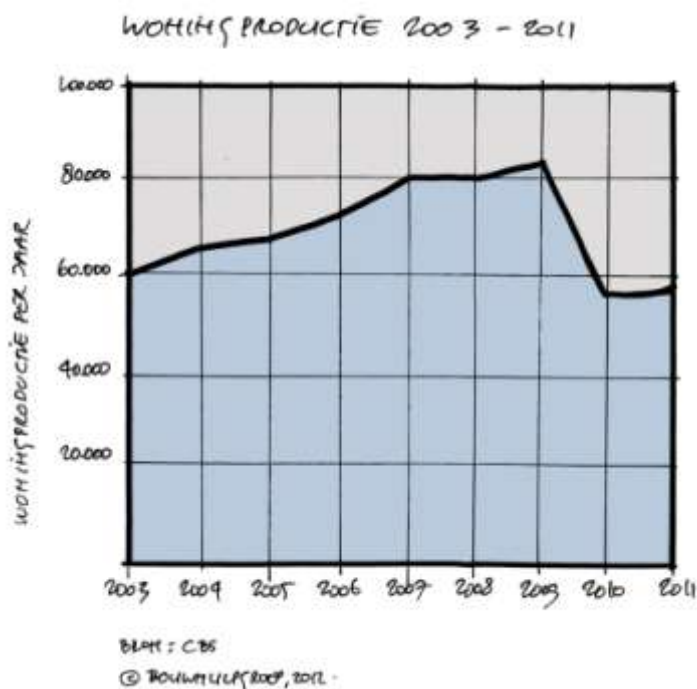
RUIJTE OM TE INVESTEREN

Auteur: Martin Liebregts, 5 september 2012

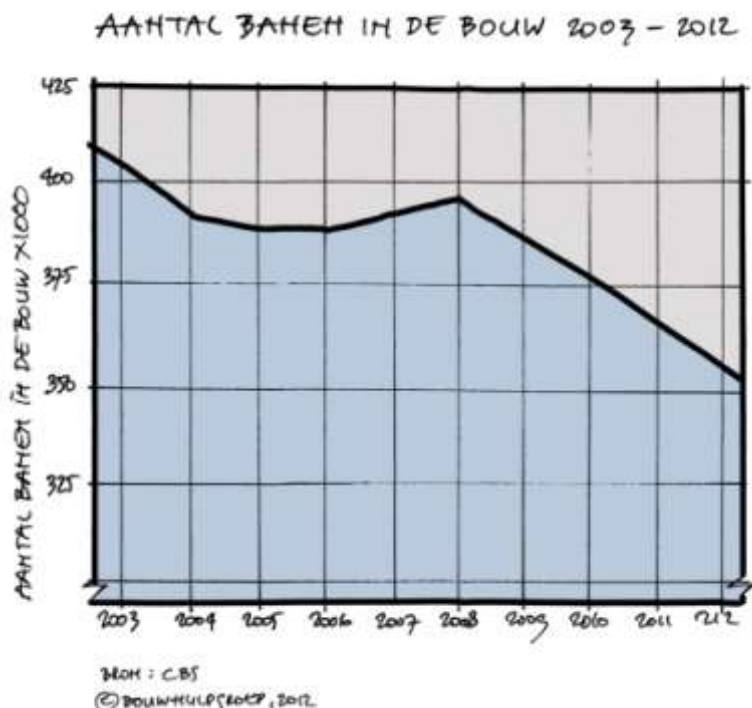
In de NRC van zaterdag 1 september 2012 stond een interview van Melle Garschagen met de minister van Financiën, de heer J. Witteveen, en vervolgens voorzitter van het IMF (1). Op de vraag: Waar heeft u de meeste problemen mee? Antwoorde hij:

'De begrotingspolitiek. Nuchter economisch gezien is er geen reden om geen structureel begrotingstekort te hebben en de staatsschuld zo snel mogelijk af te lossen. Op deze manier handicapt Nederland zichzelf. Nederland kan nu vrijwel zonder kosten geld lenen, gezien de onzinnig lage rente. De rente is onder de 2 procent. Reken inflatie mee en de leenkosten zijn negatief. Nederland krijgt het cadeau. Nuchter economisch gezien moet je nu investeren. Nederland en andere Europese overschotlanden als Duitsland zouden juist nu moeten investeren in de ziekenhuizen, onderwijsvoorzieningen en infrastructuur die nodig zijn om mee te kunnen in de wereld. In China doen ze dat wel. Daar bouwen ze hogesnelheidslijnen.'

Het gaat hier over de financiën van de overheid en de extra ruimte bij lage rente om te investeren.

En kijken we op dit moment naar de totale bouwsector, waarbij de werkgelegenheid sterk is afgenomen sinds de uitbraak van de crisis (circa 80 procent) en er sprake is van overcapaciteit. In sommige sectoren is de afname van de productie drastischer. De nieuwbouw van woningen is van zo'n 80 duizend in de jaren 2008-2009 teruggevallen tot ruim 55 duizend woningen in de periode 2010-2012. Een afname van zo'n 30 procent. Ook de nieuwbouwproductie in de utiliteitsbouw is in dezelfde periode afgenomen, ook met zo'n 30 procent (2). De gehele sector heeft te leiden onder de economische crisis. Hoewel ook bij herstel en verbouw sprake is van een lichte terugval, is ze minder conjunctuurgevoelig.

Nu de verkiezingskoorts toeneemt, komen er ook allerlei aanvullende suggesties om de bouw te stimuleren, zoals lagere belastingen voor verbouw/renovatie, specifieke leningen voor starters etc. Op zich zijn het allemaal goede bedoelingen om de ellende van de huidige crisis, die vertaald worden in werkeloosheid en faillissementen, te verzachten. Een conjuncturele benadering om structurele problemen van vooral de woningbouw te bestrijden.

Maar misschien moeten we offensiever te werk gaan en een combinatie maken met de structurele problemen op de woningmarkt met de conjuncturele financiële injectie door de sociale sector te voorzien van extra geld tegen lage rente, om te investeren in de aanpak van het bestaande bezit. Nog nooit is het zo gunstig geweest te investeren in bestaande woningen waar volop vraag naar is. Misschien wordt het voor de bouw toch nog een 'zachte' herfst.

Bronnen

- (1) Minister van Financiën in de periode 1963-1965 en 1967-1971 en voorzitter van het IMF in de periode 1973-1978
- (2) EIB-verwachtingen bouwproductie 2012